

Pecyn Cymorth- Gweithredu

Y fframwaith GWEITHREDU

1. Trefnu ymgyrch wrando

i nodi'r materion
sy'n bwysig yn eich
cymuned

2. Mireinio eich ffocws gan

fapio'r materion
a'r bobl allweddol
dan sylw

3. Datblygwch eich cynllun gweithredu

ynseiliedig ar
y materion a nodwyd
gennych

4. Ei wneud yn real

trwy roi eich
cynllun ar waith!

5. Rhannu llwyddiant

dweud wrth eich
cymuned am
y gwahaniaeth
rydych yn
ei wneud

Croeso i'n Pecyn Cymorth Gweithredu.

Rydym wedi dylunio'r pecyn cymorth hwn i helpu'ch disgyblion i gymryd y sgiliau a'r wybodaeth y maent wedi'u hennill wrth archwilio bydoedd rhithwir Minecraft Education a'u cymhwyso yn y byd go iawn.

Mae'r pecyn cymorth yn seiliedig ar **fframwaith gweithredu** y gall disgyblion ei ddefnyddio i nodi mater cynaliadwyedd neu adfer natur yn eu hysgol neu gymuned ehangach, yna cynllunio a chymryd camau cadarnhaol i'w ddatrys.

Gall rhoi'r sgiliau, yr hyder a'r asiantaeth i bobl ifanc weithredu eu helpu i ddelio ag eco-bryder, tra hefyd yn rhoi cyfle i'r disgyblion llai ymgysylltiol hynny ddarganfod diddordeb neu angerdd newydd - i gyd wrth ddatblygu sgiliau trosglwyddadwy defnyddiol yn y broses.

Pryd i ddefnyddio'r pecyn cymorth hwn

Cyn rhedeg y prosiect hwn, edrychwch ar y gwersi o'i flaen: mae dwy wers ar gyfer yr Her Ynni Gwynt ar y Môr ar gyfer 11-14 oed, pedair gwrs ar gyfer y Cwest Cadwraeth ym Mharc Mawr Windsor ar gyfer 11-14 oed, a phedair gwrs ar gyfer 7-11 oed. Bydd y Gêm Minecraft a'r cysyniadau a gwmpesir yn y gwersi hynny yn eu gosod gyda rhywfaint o gyd-destun, sgiliau a gwybodaeth ddefnyddiol y gallant eu cymhwyso trwy gydol eu prosiect.

Sut i ddefnyddio'r pecyn cymorth

Mae'r technegau yn y pecyn cymorth yn seiliedig ar egwyddorion trefniadaeth gymunedol a gellir eu ystwytho i weddu i alluoedd eich disgyblion, yn ogystal â chyd-destun ac adnoddau eich ysgol. Gall eich disgyblion weithio trwy fersiwn ysgafn o'r fframwaith mewn ychydig oriau, ond er mwyn cael yr effaith fwyaf rydym yn argymhell ei ledaenu ar draws sawl gwrs, hanner tymor neu hyd yn oed yn hirach - mae i fyny i you!. Gallai prosiectau eich disgyblion hyd yn oed gyfrannu at Gynllun Gweithredu Hinsawdd eich ysgol, os oes gennych un.

Anogwch eich disgyblion i ddefnyddio'r sgiliau, y wybodaeth a'r diddordebau a enillwyd yn y gyfres hyd yn hyn, cydweithio, bod yn greadigol a chael hwy!

Adnoddau yn y pecyn cymorth

Ar ddiwedd y pecyn cymorth hwn, fe welwch nifer o adnoddau i'w defnyddio gyda disgyblion:

- **Templed cynllun gweithredu** (tudalennau 11-15)
- **Awgrymiadau ar ymgyrchoedd gwranddo** (tudalennau 16-17)
- **Templed rhanddeiliaid cymunedol** (tudalen 18-19)
- **Gwybodaeth Her Adfer Natur** (tudalen 20)

Her adfer byd natur

- Cyflwyno disgyblion i'w her adferiad byd natur.
- Dywedwch wrthyn nhw mai eu cwestiwn arweiniol yw *"sut allwch chi gefnogi natur a gwella cynaliadwyedd yn eich ysgol, cartref neu gymuned?"* (Gallwch ddewis canolbwyntio ar yr ysgol neu'r gymuned leol).
- Rhannwch wybodaeth yr her a gwnewch yn siŵr bod disgyblion yn deall.
- Gallwch naill ai osod disgyblion yn dimau ar y cam hwn, neu ofyn iddynt feddwl yn unigol ar ba faterion sydd o ddiddordeb iddynt o amgylch y pwnc hwn ac yna grwpio disgyblion yn dimau o'r un anian.

Eich Her Adfer Natur

Rydych chi i gyd yn Gadwraethwyr, yn gweithio i warchod a gwella'r ecosystem yn eich ardal leol. Byddwch eisoes wedi dysgu, wrth chwarae'r byd Minecraft, bod yna lawer o ffactorau a all effeithio'n gadarnhaol ac yn negyddol ar ecosystem.

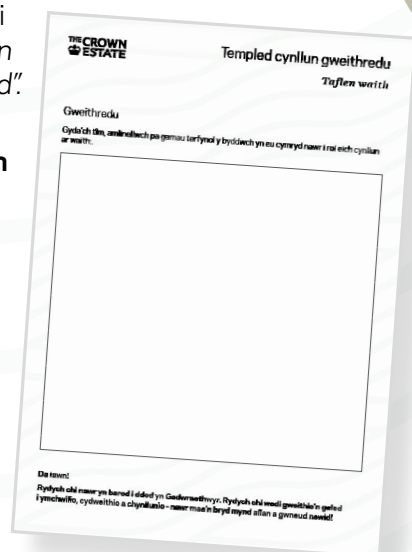

Eich swydd chi yw nodi materion pwysig sy'n effeithio ar eich ysgol neu gymuned leol a chreu cynllun i gymryd camau cadarnhaol yn erbyn un neu nifer o'r materion hyn mewn timau.

Gweithiwch gyda'ch tîm o gyd-wneuthurwyr newid a chymuned ehangach yr ysgol i wneud eich marc eich hun ar adferiad natur yn eich ardal. Gyda'n gilydd gallwn gyflawni pethau gwych!

Dechrau arni

- Nawr bod yr her wedi'i gosod, cyflwynwch y fframwaith gweithredu i fyfyrwyr. Eglurwch mai cyfres o gamau yw hyn a fydd yn helpu i feithrin eu dealltwriaeth o sut mae materion cynaliadwyedd yn effeithio ar eu cymuned, a ffyrdd y gallant gymryd camau cadarnhaol i gefnogi adferiad byd natur.
- Dywedwch wrthyn nhw fod hwn yn gyfle i wneud gwahaniaeth i'r pethau sy'n bwysig iddyn nhw - does dim atebion cywir nac anghywir.
- Anogwch dimau i greu 'contract' ar gyfer sut y byddant yn gweithio gyda'i gilydd, gan amlinellu rheolau eu tîm. Os yw'n well gennych, gallwch yn lle hynny gael y dosbarth cyfan i greu un set o reolau a rennir.
- Er enghraifft, efallai mai un rheol fyddai "byddwn yn parchu barn ein gilydd ac yn sicrhau bod llais pawb yn cael ei glywed".
- Dylai timau gofnodi a llofnodi eu contract ar ddechrau'r **templed cynllun gweithredu** (un ar gyfer pob tîm). Byddant yn dychwelyd i'r templed hwn yn ddiweddarach.

Y fframwaith GWEITHREDU

**1. Trefnu
ymgyrch wrando**
i nodi'r materion
sy'n bwysig yn eich
cymuned

**2. Mireinio
eich ffocws gan**
fapio'r materion
a'r bobl allweddol
dan sylw

**3. Datblygwch
eich cynllun
gweithredu**
ynseiliedig ar
y materion a nodwyd
gennych

**4. Ei wneud
yn real**
trwy roi eich
cynllun ar waith!

**5. Rhannu
llwyddiant**
dweud wrth eich
cymuned am
y gwahaniaeth
rydych yn
ei wneud

CAM 1: Trefnwch ymgyrch wrando i nodi'r problemau

- Atgoffwch y disgyblion mai her adfer natur yw hon – eu nod yw dod o hyd i ffyrdd o wella bioamrywiaeth yn eu cymuned. Sicrhau bod pob myfyriwr yn glir ynghylch ystyr y termau bioamrywiaeth ac adfer natur.
- Dywedwch wrthyn nhw ei bod hi nawr yn amser meddwl am y materion yr hoffon nhw ganolbwyntio arny'n nhw.
- Atgoffwch nhw y gallai'r materion hyn gael eu cynnwys o fewn gatiau'r ysgol, neu efallai eu bod yn rhai sy'n effeithio ar y gymuned ehangach gan gynnwys teuluoedd, cymudwyr, trigolion eraill – mae meddwl mawr, eang ar hyn o bryd yn allweddol.
- Eglurwch fod ymgyrch wrando yn ffordd bwerus i grwpiau ddarganfod y materion sy'n bwysig i gymuned. Mae'n seiliedig ar gyfweiliadau â chymaint o'r rhanddeiliaid o fewn cymuned ddiffiniedig â phosibl.

RHEDEG EU YMGYRCH GWRANDO:

- Dywedwch wrthyn nhw am ddechrau llunio rhestr o gwestiynau y bydden nhw'n eu gofyn i gael gwybod am faterion bioamrywiaeth yn eu cymuned.
- Os oes angen help arny'n nhw gallwch chi rannu'r rhestr gychwynnol o syniadau cwestiynau ar ein dogfen **awgrymiadau ymgyrch wrando**.
- Anogwch nhw i dynnu ar eu holl wybodaeth am gynaliadwyedd a bioamrywiaeth, yn enwedig y syniadau maen nhw wedi'u hennill o'r holl wersi blaenorol. Pa faterion maen nhw'n meddwl fydd yn bwysig yn lleol? Pa agweddau ar fioamrywiaeth maen nhw am ymchwilio iddynt yn eu cymuned?
- Pan fyddant wedi datblygu eu cwestiynau, gofynnwch i fyfyrwyr yn eu timau feddwl am bwy yn eu hysgol/cymuned leol yr hoffent eu cyfweld. Atgoffwch nhw po fwyaf amrywiol yw'r gynulleidfa, y gorau fydd eu darlun o'r materion dan sylw.

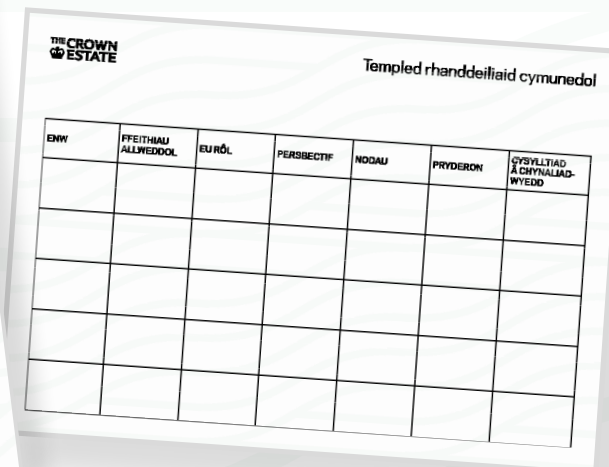
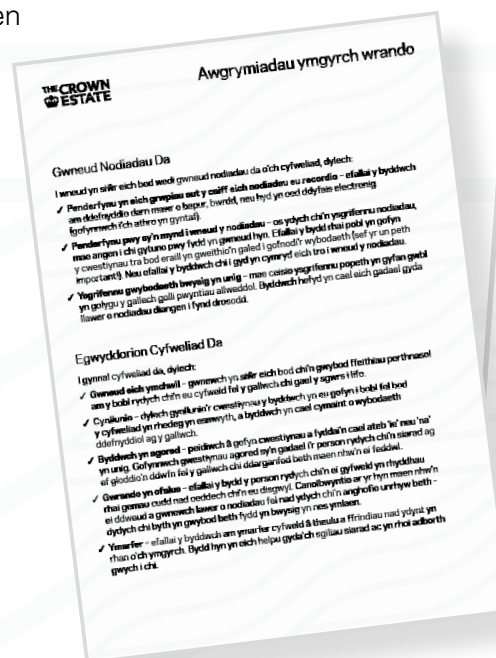
SYNIADAU AR GYFER CYFWELIADAU

- Trefnu cyfweiliadau gydag athrawon eraill neu eu hannog i ddod o hyd i athrawon yn ystod amser egwyl.
- Annog cyfoedion i fyfyrwyr, yn enwedig o ddosbarthiadau neu grwpiau blwyddyn eraill.
- A allant gyfweld y Pennaeth neu uwch arweinydd i gael eu persbectif?
- A oes athrawon arbenigol eraill (daearyddiaeth neu wyddoniaeth) a fyddai'n hapus i rannu eu safbwyntiau ar fioamrywiaeth yn y gymuned?
- Taith maes gydag athrawon, lle maen nhw'n dod o hyd i bobl i gyfweld ar y stryd fawr, mewn ardal leol sporting/cultural digwyddiad, ac ati.
- A allwch chi drefnu siaradwyr gwadd, arbenigwyr, perchnogion busnesau lleol a fyddai'n hapus i siarad â disgyblion neu ddod i'r dosbarth?
- A allant ymchwilio i sefydliadau a fydd â phersbectif arnynt biodiversity/nature yn lleol ac anfon rhai cwestiynau atynt?
- Ydyn nhw'n gallu siarad â'u rhieni? Neu gyfweld rhieni ar ôl ysgol? A fyddai'r Gymdeithas Rhieni ac Athrawon neu grwpiau rhieni yn hapus i gymryd rhan?
- A allant anfon rhai cwestiynau fel dosbarth at eu AS lleol?

CAM 1: Trefnwch ymgyrch wrando i nodi'r problemau

- Pan fydd disgyblion wedi sefydlu eu cyfweliadau a chreu eu cwestiynau cyfweliad, gofynnwch iddynt benderfynu ar y cyfrwng gorau ar gyfer pob cyfweliad.
- Dywedwch wrthynt am benderfynu pwy a sut y byddant yn casglu ymatebion. (Os oes angen rhai enghreifftiau arnoch i'w hannog i feddwl, gallwch ofyn: a yw un myfyriwr ym mhob tîm yn gyfrifol am nodiadau neu a yw'n rhannu cyfrifoldeb? A oes technoleg a all eu helpu? Ydyn nhw eisiau creu ffurflen yn eu tîm, neu ddefnyddio flipcharts/large dalennau o bapur?)
- Anogwch nhw i ymarfer gyda'i gilydd. Rhannwch egwyddorion cyfweliad da o'n dogfen **awgrymiadau ymgyrchu gwrando**.
- Dylai disgyblion restru pawb y maent wedi'u cyfweld (neu wedi ceisio eu cyfweld) ar y **templed rhanddeiliaid cymunedol**. Byddant yn defnyddio hwn yn ddiweddarach i fapio safbwyntiau rhanddeiliaid.

CAM 2: Mireinio eu ffocws

Mapio'r materion

- Bydd yr ymgyrch wrando wedi helpu disgyblion i nodi materion neu gyfleoedd allweddol ar draws eu cymuned darged.
- Unwaith y bydd y cam hwnnw wedi'i gwblhau, dylai disgyblion goladu'r hyn y maent wedi'i glywed. Anogwch y disgyblion i greu map meddwl i gasglu ffeithiau, a chrynhof'r materion i'w helpu i ddod o hyd i ffyrdd o wella bioamrywiaeth.
- Ar ddalen o bapur siart troi, gofynnwch i dimau lunio map meddwl o'r holl faterion y maent wedi sylwi arnynt neu y maent wedi'u darganfod gan eraill. Mae gallu delweddu'r rhain yn ffordd wych o'u gwneud yn hygyrch i bob myfyriwr.
- Anogwch nhw i wneud ymchwil ychwanegol i ychwanegu dyfnder at eu canfyddiadau – er enghraifft, chwilio am adroddiadau papur newydd o faterion lleol y daethant i wybod amdanynt neu ychwanegu rhai ffeithiau.

Pleidleisio ar eu blaenoriaethau

Nawr mae angen i fyfyrwyr ddod o hyd i'r ffordd orau o bleidleisio ar y mater pwysicaf yr hoffent ei ddatrys.

- Efallai y byddwch am i fyfyrwyr bleidleisio yn eu timau (a dewis mater gwahanol o fewn pob tîm) neu bleidleisio ar un mater y maent am ei symud ymlaen gyda'i gilydd fel dosbarth - mater i chi yw hyn.
- Dywedwch wrth y disgyblion fod y pleidleisiau a'r trafodaethau hyn yn lle pwysig iddynt adeiladu eu hasiantaeth a'u hannibyniaeth eu hunain. Gofynnwch iddynt fyfyrion ar yr hyn sydd bwysicaf iddynt a pha wahaniaeth yr hoffent ei wneud.
- Llongyfarchiadau, dylai eich disgyblion gael eu prif faterion yn awr.

Adnabod y bobl dan sylw

- Eglurwch fod disgyblion nawr wedi dewis eu mater, y cam nesaf yw ystyried pawb sydd angen cymryd rhan neu gael cynrychioli eu diddordebau.
- Dywedwch wrthyn nhw po fwyaf o safbwyntiau gwahanol maen nhw'n eu hystyried, y gorau fydd eu datrysiad – a'r mwyaf tebygol yw hi o fod yn llwyddiannus.
- Anogwch nhw i ailedrych ar y **templed budd-ddeiliaid cymunedol** a dechrau ei roi ar groen gyda chymaint o bobl a sefydliadau gwahanol â phosibl a allai fod yn gysylltiedig.
- Gallant ddechrau trwy feddwl am bawb arall y byddent wedi hoffi eu cyfweld.
- Yna anogwch nhw i ymchwilio i sefydliadau neu swyddi eraill a fyddai'n ymwneud â'r mater hwn neu sydd ag arbenigedd yn y mater hwn. Os yw disgyblion yn cael trafferth meddwl am ddigon o randdeiliaid, atgoffwch nhw fod angen iddynt feddwl am:
  - pobl sy'n cael eu heffeithio gan y mater,
  - pobl a allai gael eu heffeithio gan unrhyw gamau y maent yn eu cymryd,
  - pobl nad yw eu llais yn cael ei glywed fel arfer,
  - pobl neu sefydliadau sydd ag arbenigedd ar y pwnc,
  - pobl neu sefydliadau sy'n gyfrifol am y pwnc.
- Pan fyddant wedi llenwi eu rhestr, dywedwch wrthynt am gwblhau'r holl golofnau ar gyfer pawb ar y rhestr gyda chymaint o fanylion â phosibl am bersectif pawb.
- Dylent drafod pob maes fel tîm – gan fyfyrion fel grŵp ar y cwestiynau allweddol ar y templed.

CAM 3: Datblygu cynllun gweithredu

- Eglurwch fod timau wedi gwneud yr holl waith ymchwil sydd ei angen arnynt i lunio eu cynllun gweithredu i gefnogi natur neu wella cynaliadwyedd yn eu cymuned.
- Dywedwch wrthyn nhw am ddefnyddio'r **templed cynllun gweithredu** i ddatblygu a chofnodi eu syniad. Dylai adeiladu ar yr holl waith y maent wedi'i wneud hyd yn hyn, ymateb i'r mater o'u dewis a diwallu anghenion y rhanddeiliaid y maent wedi'u hystyried.

DATBLYGU EU SYNIADAU:

- Anogwch eich dosbarth i feddwl y tu allan i'r bocs o ran yr hyn y gallent ei wneud i fynd i'r afael â materion, yn uniongyrchol ac yn anuniongyrchol. Gallai fod yn ddefnyddiol gofyn iddynt feddwl am syniadau ym mhob un o'r categorïau canlynol:
- Gweithredu corfforol:** Ymgymryd â phrosiectau ffisegol, megis plannu mwy o goed neu fannau gwyrdd cyfeillgar i wenyn, 'mabwysiadu' rhan o ffordd ddŵr leol, ac ati.
- Newid calonnau a meddyliau:** Creu ymgyrch sy'n codi ymwybyddiaeth o faterion bioamrywiaeth, yn newid agweddau pobl ac yn helpu i gefnogi newid ymddygiad sy'n gyfeillgar i natur. Gellid ei gynnwys o fewn yr ysgol neu gynulleidfaoedd targed y tu allan i gatiâu'r ysgol.
- Dylanwadu ar y rhai sy'n gwneud penderfyniadau:** Ymgyrchu i newid neu ddatblygu polisi amgylcheddol. A oes gan yr ysgol Gynllun Gweithredu Hinsawdd? Os na – a allent lansio ymgyrch i greu un? Os oes, a oes angen ei gryfhau o natur recovery/biodiversity persbectif?
- Ychwanegu gallu:** Codi arian neu wirfoddoli i grŵp amgylcheddol lleol sydd eisoes yn gwneud gwaith gwych yn lleol.

- Offeryn defnyddiol arall ar gyfer penderfynu ar y camau gweithredu gorau yw trwy wneud dadansoddiad 'SWOT' o'u prif syniadau, gan nodi'r cryfderau, gwendidau, cyfleoedd a bygythiadau. Rydym wedi cynnwys lle ar gyfer hyn yn y **templed cynllun gweithredu**.

CYNLLUNIO EU CAMAU GWEITHREDU:

- Unwaith y byddan nhw'n penderfynu beth maen nhw'n mynd i'w wneud, mae angen iddyn nhw ddefnyddio gweddill templed cynllun gweithredu i rannu sut maen nhw'n bwriadu ei gyflawni.
- Dylai disgyblion feddwl pa bethau ymarferol sydd eu hangen arnynt i lwyddo:
  - Cyllideb:** A oes angen arian arnynt i ariannu eu syniad? Sut y byddant yn ei godi?
  - Cefnogaeth gan borthorion neu'r rhai sy'n gwneud penderfyniadau:** A oes angen cymorth neu gymeradwyaeth arnynt gan yr ysgol? A allant ddod ag uwch arweinydd ysgol, cydlynedd cynaliadwyedd yr ysgol (os oes gennych un), neu'r rheolwr gweithrediadau i mewn? Pa randdeiliaid cymunedol y mae angen iddynt eu cynnwys i wneud iddo weithio?
  - Llinell Amser:** Pa mor hir sydd ei angen arnynt i wneud popeth a phwy sy'n gyfrifol am beth? A oes unrhyw ddyddiadau pwysig i ddod yn y calendr y dylent eu hystyried?
  - Pa sgiliau fydd eu hangen arnynt nhw?** Pa sgiliau all pob aelod o'r tîm ddod â nhw at y bwrdd? Pwy arall allent ofyn am help os oes unrhyw fylchau?
- Sicrhewch fod eu cynllun gweithredu yn cynnwys gwybodaeth am bwy sy'n cymryd rhan a pha sgiliau a lefel ymrwymiad fydd eu hangen.
- Anogwch nhw i ddefnyddio'r holl offer yn eu **templed cynllun gweithredu** i adlewyrchu a mireinio eu cynlluniau.

CAM 4: Cymryd camau

- Ar y cam hwn, dylai eich disgyblion fod yn barod i weithredu – boed yn fawr neu'n fach, yn syth neu'n fyrdymor.
- Cefnogwch nhw i weithredu - a'u llongyfarch ar eu holl waith caled hyd yn hyn.
- Anogwch y disgyblion i olrhain eu cynnydd trwy ddyddiaduron ysgrifenedig, ffotograffig neu fideo, gan ddathlu a chofnodi cerrig milltir allweddol y maent wedi'u cyflawni ar hyd y ffordd.
- Eglurwch i'r disgyblion y dylai'r holl waith y maent wedi'i wneud ar y prosiect hwn (mapio'r camau dan sylw, cysylltu â rhanddeiliaid lleol a deall eu safbwyntiau, gwrandao ar leisau gwahanol) fod wedi rhoi'r cyfle gorau iddynt lwyddo.
- Dywedwch wrthynt fod y broses hon hefyd wedi rhoi 'sgiliau gwyrdd' trosglwyddadwy gwerthfawr iddynt y gellir eu cymhwyso yn yr ysgol, mewn gweithgareddau allgyrsiol ac yn y gwaith.
- Byddem wrth ein bodd yn gweld yr holl waith anhygoel yn digwydd, felly a fydddech cystal â rhannu syniadau a gweithredoedd adfer natur eich disgyblion gyda ni trwy ein tagio @thecrownestate ar Instagram, LinkedIn neu X (Twitter gynt).

CAM 5: Rhannu eu llwyddiant

- Nawr bod disgyblion wedi cymryd camau i gefnogi adferiad byd natur a mynd i'r afael â'r materion a nodwyd ganddynt, mae'n bryd rhannu'r hyn y maent wedi'i gyflawni gyda'r gymuned a dathlu eu llwyddiant.
- Gall disgyblion feddwl gyda phwy y maent am rannu eu syniadau a sut maent am eu rhannu â'r gynulleidfa honno (gall hyn gynnwys y bobl y gwnaethant eu cyfweld yn ystod y cam gwranddo, unrhyw un arall a nodwyd ganddynt yn ystod eu mapio rhanddeiliaid, yn ogystal â'r ysgol ehangach gymuned).
- Mae yna lawer o ffyrdd y gallwch chi wneud i'r cam cyflwyno hwn weithio gyda'ch dosbarth - neu roi'r opsiwn iddynt ddewis y dull sydd orau ganddynt.
- Eglurwch fod hwn yn gyfle pwysig i ddangos beth wnaethon nhw ei gyflawni, esbonio pam roedd angen, a gwneud yn siŵr bod y gymuned yn cefnogi'r gwaith.
- Dywedwch wrthyn nhw ei bod hi'n bwysig iddyn nhw ddangos arweiniad a meddwl am yr holl dechnegau maen nhw'n eu gwybod ar gyfer siarad neu ysgrifennu perswadiol.
- Anogwch y disgyblion i fwynhau'r cam hwn - mae'n foment werth chweil i ddathlu eu gwaith caled a'r gwahaniaeth y mae wedi'i wneud.

SYNIADAU AR GYFER RHANNU

- Cynnwys y llwyddiant fel astudiaeth achos yng Nghynllun Gweithredu Hinsawdd yr ysgol
- Creu poster
- Cyflwyno cyflwyniad mewn gofod cymunedol, neu wasanaeth i'r ysgol.
- Ysgrifennu drama, neu erthygl berswadiol ar ffurf newyddiadurwr ar gyfer cylchlythyr yr ysgol
- Tynnu lluniau neu wneud fideo

I'w gwblhau ar ddechrau eich prosiect

AELODAU TÎM

Rhestrwch aelodau eich tîm yma

CYSYLLTIAD TÎM

Beth mae eich tîm yn ei wneud i sicrhau eich bod yn gweithio'n dda gyda'ch gilydd? Ysgrifennwch reolau eich tîm yma pan fyddwch i gyd wedi cytuno arnynt gyda'ch gilydd.

1.

2.

3.

4.

5.

Llofnodwyd gan (dylai holl aelodau'r tîm lofnodi yma)

I'w gwblhau AR ÔL eich ymgyrch wrando a'ch bod wedi mireinio'ch ffocws.

CAM 3: Adnabod eich mater allweddol

Nawr eich bod wedi casglu llawer o wybodaeth, pa fater ydych chi wedi penderfynu mynd i'r afael ag ef fel grŵp?

Ein dewis fater yw

Cynllunio ar gyfer Gweithredu

Mynnwch syniadau ar sut y gallwch fynd i'r afael â'ch mater (ee, plannu, creu ymgyrch, codi arian).

GWEITHREDU
CORFFOROL

NEWID CALONNAU
A MEDDWL

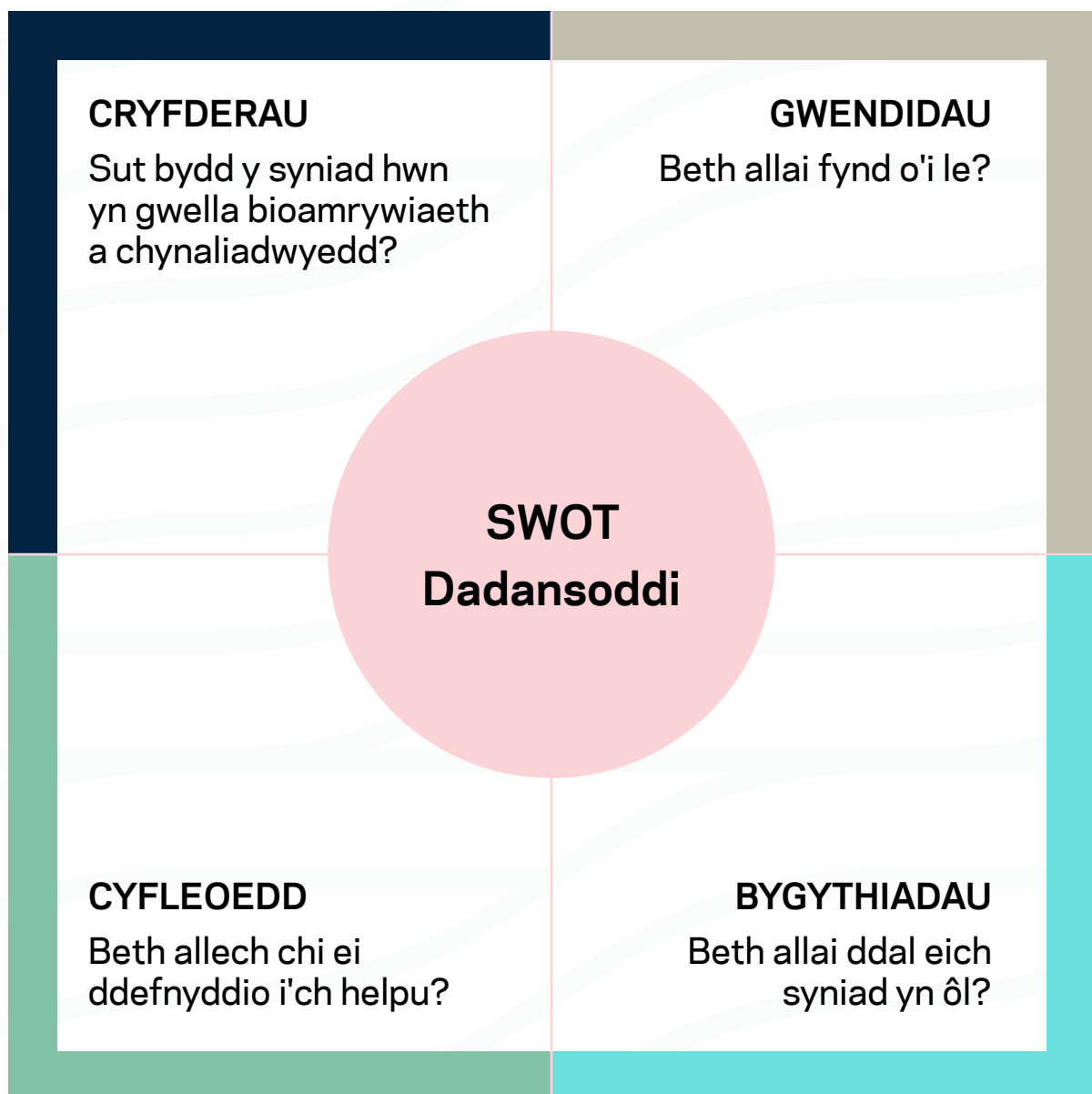
Syniadau i Fynd i'r
Afael â'n Mater

DYLANWADU
AR YSGOGWYR
PENDERFYNIADAU

YCHWANEGU LLE

Datblygu eich syniad

Dewiswch eich syniad terfynol a'i ddatblygu ymhellach gan ddefnyddio'r offeryn SWOT hwn.

Creu Eich Cynllun

Meddyliwch am yr holl gamau ymarferol y bydd angen i chi eu cymryd i wneud eich syniad yn llwyddiannus. Defnyddiwch y cwestiynau yn y tabl isod fel man cychwyn a lluniwch gynllun ar gyfer y camau y byddwch yn eu cymryd.

CYLLIDEB

Ydych chi angen arian ar gyfer eich syniad? Sut byddwch chi'n ei godi?

POBL ERAILL

A oes unrhyw un y mae angen cymorth arnoch chi? Oes angen i chi gael caniatâd ar gyfer rhai rhannau o'ch syniad?

LLINELL AMSER

Pa mor hir sydd ei angen arnoch i wneud popeth? A oes unrhyw ddyddiadau pwysig i'w cofio?

SGILIAU

Pa sgiliau sydd eu hangen arnoch chi? Pa sgiliau all pob aelod o'r tîm ddod â nhw at y bwrdd? A oes unrhyw un arall y gallech ofyn i helpu i lenwi unrhyw fylchau?

Gweithredu

Gyda'ch tîm, amlinellwch pa gamau terfynol y byddwch yn eu cymryd nawr i roi eich cynllun ar waith:.

Da iawn!

Rydych chi nawr yn barod i ddod yn Gadwraethwyr. Rydych chi wedi gweithio'n galed i ymchwilio, cydweithio a chynllunio - nawr mae'n bryd mynd allan a gwneud newid!

Beth yw Ymgyrch Gwrando?

Mae ymgyrch wrando yn ffordd o ddarganfod pa faterion sydd o bwys i gymuned. Y ffordd orau o wneud hynny yw gofyn i wahanol bobl yn y gymuned beth yw eu barn am bwnc. Gallwch wneud hyn gydag arolwg neu gyfweiliadau.

Eich her yw amddiffyn yr ecosystem yn eich cymuned (gallai hynny fod yn eich ysgol neu'ch ardal leol). Ar gyfer eich ymgyrch wrando mae hynny'n golygu bod angen i chi ddarganfod meddyliau a syniadau pobl ar gyfer amddiffyn natur. Eich nod yw cael barn cymaint o wahanol bobl â phosibl - gallai hyn gynnwys athrawon neu aelodau eraill o staff, rhieni, pobl leol, cymdogion neu hyd yn oed wleidydd lleol.

Syniadau Cwestiwn Cychwynnol

Ddim yn siŵr ble i ddechrau gyda pha gwestiynau i'w gofyn? Defnyddiwch y cwestiynau isod i ddechrau:

Eu Syniadau ar Gyfer Newid

- Pe gallech chi wneud un peth i wneud y gymuned hon yn fwy cynaliadwy, beth fyddai hwnnw?
- Sut fydddech chi'n gwneud hynny?
- Pam fydddech chi'n dewis hynny?
- Pa help fyddai ei angen arnoch chi? Pwy allai eich cefnogi?
- Pam nad ydych chi wedi gwneud hyn yn barod?
- Beth sy'n atal newid rhag digwydd yn y gymuned hon?
- Sut ydych chi'n meddwl y gallwn ni gael mwy o bobl i ymddiddori mewn cynaliadwyedd a bioamrywiaeth?
- A oes unrhyw un arall y credwch y dylem siarad ag ef a fydd yn ein helpu i fynd i'r afael â'n mater?

Amdanynt

- Beth yw eich swydd?
- Sut mae eich swydd yn bwysig yn y gymuned hon?
- Beth sy'n eich gwneud chi'n falch o fod yn aelod o'r gymuned hon?
- Ers pryd ydych chi wedi bod yn rhan o'r gymuned hon?
- Sut mae'r gymuned wedi newid yn y cyfnod hwn?

Cwestiynau Rhagarweiniol

- Sut ydych chi eisiau i bobl deimlo am fod yn rhan o'r gymuned hon?
- Pam mae cynaliadwyedd a bioamrywiaeth yn bwysig i chi? A pham ei fod yn bwysig i'r gymuned hon?
- Ym mha ffyrdd y mae'r gymuned hon eisoes yn wyrdd/cynaliadwy?
- Ym mha ffyrdd nad yw'r gymuned hon yn wyrdd nac yn gynaliadwy?
- Beth sydd angen ei newid fel bod y gymuned hon yn gynaliadwy ar gyfer cenedlaethau'r dyfodol?

Cofiwch ddewis nifer synhwyrol o gwestiynau i'w gofyn i bob person.

Gwneud Nodiadau Da

I wneud yn siŵr eich bod wedi gwneud nodiadau da o'ch cyfweliad, dylech:

- ✓ **Penderfynu yn eich grwpiau sut y caiff eich nodiadau eu recordio** – efallai y byddwch am ddefnyddio darn mawr o bapur, bwrdd, neu hyd yn oed ddyfais electronig (gofynnwch i'ch athro yn gyntaf).
- ✓ **Penderfynu pwy sy'n mynd i wneud y nodiadau** – os ydych chi'n ysgrifennu nodiadau, mae angen i chi gytuno pwy fydd yn gwneud hyn. Efallai y bydd rhai pobl yn gofyn y cwestiynau tra bod eraill yn gweithio'n galed i gofnodi'r wybodaeth (sef yr un peth important!). Neu efallai y byddwch chi i gyd yn cymryd eich tro i wneud y nodiadau.
- ✓ **Ysgrifennu gwybodaeth bwysig yn unig** – mae ceisio ysgrifennu popeth yn gyfan gwbl yn golygu y gallech golli pwyntiau allweddol. Byddwch hefyd yn cael eich gadael gyda llawer o nodiadau diangen i fynd drosodd.

Egwyddorion Cyfweliad Da

I gynnal cyfweliad da, dylech:

- ✓ **Gwneud eich ymchwil** – gwnewch yn siŵr eich bod chi'n gwybod ffeithiau perthnasol am y bobl rydych chi'n eu cyfweld fel y gallwch chi gael y sgwrs i lifo.
- ✓ **Cynllunio** – dylech gynllunio'r cwestiynau y byddwch yn eu gofyn i bobl fel bod y cyfweliad yn rhedeg yn esmwyth, a byddwch yn cael cymaint o wybodaeth ddefnyddiol ag y gallwch.
- ✓ **Byddwch yn agored** – peidiwch â gofyn cwestiynau a fyddai'n cael ateb 'ie' neu 'na' yn unig. Gofynnwch gwestiynau agored sy'n gadael i'r person rydych chi'n siarad ag ef gloddio'n ddwfn fel y gallwch chi ddarganfod beth maen nhw'n ei feddwl.
- ✓ **Gwrando yn ofalus** – efallai y bydd y person rydych chi'n ei gyfweld yn rhyddhau rhai gemau cudd nad oeddech chi'n eu disgwyl. Canolbwyntio ar yr hyn maen nhw'n ei ddweud a gwnewch lawer o nodiadau fel nad ydych chi'n anghofio unrhyw beth - dydych chi byth yn gwybod beth fydd yn bwysig yn nes ymlaen.
- ✓ **Ymarfer** – efallai y byddwch am ymarfer cyfweld â theulu a ffrindiau nad ydynt yn rhan o'ch ymgyrch. Bydd hyn yn eich helpu gyda'ch sgiliau siarad ac yn rhoi adborth gwyb i chi.

Ar ôl y cyfweiliadau, defnyddiwch y tabl hwn i gofnodi gyda phwy y siaradoch ac atebwch y cwestiynau.

ENW'R GRŴP	MATER ALLWEDDOL

ENW Gyda phwy arall hoffech chi fod wedi siarad?	FFEITHIAU ALLWEDDOL Ychydig amdanyn nhw: Pwy ydyn nhw? Beth yw eu cefndir?	EU RÔL Beth yw eu swydd? Pa rôl sydd ganddynt yn eich cymuned? (rhiant, gwleidydd, athro, busnes)? Am beth maen nhw'n gyfrifol?	PERSBECTIF Beth sy'n dylanwadu arnyn nhw? Pam fod eu barn yn bwysig? Sut mae cynaliadwyedd yn effeithio arnyn nhw?	NODAU Beth sy'n bwysig iddyn nhw? Pa newidiadau maen nhw am eu gweld yn digwydd yn y gymuned? Beth fyddai'n eu gwneud yn hapus?	PRYDERON Beth sy'n eu poeni? Pa rai o'u pryderon y gallwn ni fynd i'r afael â nhw? Pa broblem allwn ni ei datrys ar eu cyfer?	CYSYLLTIAD Â CHYNALIAD- WYEDD Pa sgiliau neu wybodaeth sydd ganddynt a allai eich helpu i fynd i'r afael â'r materion hyn a gwella bioamrywiaeth?

ENW	FFEITHIAU ALLWEDDOL	EU RÔL	PERSBECTIF	NODAU	PRYDERON	CYSYLLTIAD Â CHYNALIAD- WYEDD

Eich Her Adfer Natur

Rydych chi i gyd yn Gadwraethwyr, yn gweithio i warchod a gwella'r ecosystem yn eich ardal leol. Byddwch eisoes wedi dysgu, wrth chwarae'r bydoedd Minecraft, bod yna lawer o ffactorau a all effeithio'n gadarnhaol ac yn negyddol ar ecosystem.

Eich swydd chi yw nodi materion pwysig sy'n effeithio ar eich ysgol neu gymuned leol a chreu cynllun i gymryd camau cadarnhaol yn erbyn un neu nifer o'r materion hyn mewn timau.

Gweithiwch gyda'ch tîm o gyd-wneuthurwyr newid a chymuned ehangach yr ysgol i wneud eich marc eich hun ar adferiad natur yn eich ardal. Gyda'n gilydd gallwn gyflawni pethau gwych!